

שם בגמ' חזרו ובנו אותו במקום שיש עפר ומים אמרו לו אין לנו יכולים וכו' **עכשיו** שיש מים ועפר על אחת כמה וכמו וכו'. לכאורה נר' שאמר להם לחזור ולבנות אותו במקום אחר שיש בו עפר ומים וק' דא"כ מה טעמם שאמרו לו אין לנו יכולים שהרי באמת הם בנו בתחלה גם במקום שאין עפר ומים. ועוד איך באמת בנו בתחלה פלטרין גדולים בלי עפר ומים. ונר' דבתחלה הביאו לאותו מקום עפר ומים ממקום אחר ובנו, ואח"כ אמרו אין לנו יכולים לחזור ולבנותו, כי הוא צוה עליהם לחזור ולבנותו באותו מקום מאותו עפר שהיה בנוי בו הפלטרין, ודבר ידוע הוא שקשה מאד לבנות מחדש מעפר ואבנים ממפולת של בנין שהיה קיים ולכן אמרו לו אין לנו יכולים, ובכ"ז כעס עליהם שאם בלי עפר ומים הצלחתם לבנות ע"י שהלכתם והבאתם עפר ומים ממקום אחר, כל שכן שאתם יכולים להתאמץ ולנקות את העפר והאבנים הישנים ולהכשיר אותם לבנין ולהביא מים ממקום אחר כמו שעשיתם בראשונה. ונר' דזה מדוקדק בלשון "ועכשיו" שיש מים ועפר, ולא אמר ומה במקום שאין מים ועפר בניתם, במקום שיש מים ועפר על אחת כמה וכמה, א"ו שגם בפעם השניה הוא רצה שיבנו באותו מקום שבנו בתחלה שאין בו מים ועפר מצד עצמו אלא מהמפולת של הבנין הראשון, וזהו שאמר "ועכשיו" וכו' שאין כאן אלא חילוף זמנים ולא חילוף מקומות.

רש"י בד"ה אמרה ליה ברתיה דקיסר לר"ג שבקיה עכ"ל. צריך ביאור מנ"ל לרש"י זה ומה הכריחו לפרש כך, דילמא ברתיה דר"ג אמרה לאביה שבקיה לקיסר. וי"ל משום שאין זה מדת דרך ארץ לבת ר"ג לומר לאביה אל תענה על שאלת הקיסר ואני אענה במקומך וכי היא חושבת עצמה יותר חכמה מאביה? ועוד דמה לה לאשה בעסקי גברים, ועוד אטו ברתיה דר"ג הולכת אחריו לכל מקום? ולכן פירש דבתו של הקיסר היא שאמרה כן ואין לנו לחפש מדת דרך ארץ אצל אוה"ע. והנה כה"ג אשכחן לעיל דף ל"ט ע"א אמר ליה כופר לרבן גמליאל אלהיכם גנב הוא וכו' אמרה ליה ברתיה שבקיה דאנא מהדרנא ליה וכו' ושם לא פירש רש"י כלום, וי"ל משום דיתכן שהיא בתו של ר"ג ועכ"פ אין הכרח שהיא בתו של קיסר, אבל כאן שנשנה אותו מעשה ואם נפרש בתו של ר"ג ק"ק שבתו של ר"ג תלך אחריו לכל מקום, לכן פירש רש"י שהיא בתו של קיסר.

דף צ"א סע"ב אפילו עוברין שבמעיי אמן מקללין וכו'. כצ"ל [הגהת הרש"ש].